

Tigrinya

ሓበሬታ ንወለዲ ብዛዕባ መዋእለ ህጻናት

ውላድኩም ናይ ትምህርቲ ሂወቱ ወይ ጉዕዞኡ ኣብ መዋእለ ህጻናት ብምእታው ይጅምር:: ኣብዚ ናይ መጀመርያ ደረጃ፡ ህጻናት ብዝተፈላለዩ መንገድታት ይሕገዡን ይተባብዑን ከምኡውን ንምስጋር ናብ መባእዳ ቤት ትምህርቲ ድሉዎት ከምዝኾኑ ይግበር:: ኣብዚ ብሮፕር (ጽሑፍ) ሓበሬታ ብዛዕባ ዕላማታትን ንጥፈታትን ሕግታትን መዋእለ ህጻናት ኣለኩም::

ዕላማታት መዋእለ ህጻናት

ህጻናት መዋእለ ህጻናት ምስ ኣተወ:: ንዝተወሰነ እዋን ቀጻሊ ካብ ወለዶም ወይ ሕጋውያን መዕበይቶም ይፍለዩ:: እዚ ድማ ንህጻናት ሓድሽ ናይ ሂወትን ጸወታን ተመኩሮን ባይታ ይኸፍተሎም::

ፍልጠት፡ ክእለትን ደረጃ ምዕባለን ዘድሊ ናይ ቋንቋ ክእለትን፡ ኣብ እዋን ምጅማር መዋእለ ህጻናት ዝተፈላለዩ ኢዮም:: እቲ ዕላማ ድማ ናይ ኩሎም ተመሃሮ ውልቃዊ ምዕባሌታትን ምምሃርን ንምሕጋዝን ንምትብባዕን ኢዩ:: ነፍሲ ወከፍ ህጻን ናቱ ክእለት ብዝተኻእለ መጠን ከለልይን ከማዕባልን ይኸእል::

«ምምሃር » ኣብ መዋእለ ህጻናት እንታይ ይመስል?

መዋእለ ህጻናት፡ መባእዳ ቤት-ትምህርትን፡ ቤት ትምህርቲ ካልኣይ ደረጃን፡ ዝተኣሳሰረ ናይ ትምህርቲ መደብ – መደብ ትምህርቲ ዙሪክ 21 ዝብሃል (Zürcher Lehrplan 21) – ኣለዎም:: ኣብዚ መደብ ትምህርቲ፡ እንታይ ክእለታት ኣብ መዋእለ ህጻናት ክምሃሩ ከምዘለዎም ኣቐዲሙ ብንጹር ተገሊጹ ይርከብ:: እዚ መደብ ትምህርቲ ኣብ ሓደሽቲ ኣፍልጦታት ብዛዕባ ዕቤታትን ምምሃርን ህጻናትን ዝተሞርከሰ ኢዩ::

ጸወታ ልዑል ትርጉም ኣለዎ፡ ኣገዳሲ ክፋል ናይ ትምህርቲ ድማ ኢዩ:: ህጻናት እንዳተጻወቱ ይማሃሩ:: ንኣሽቱ ህጻናት፡ ብምዕዛብ፡ ካብ ካልኣት ብምቕዳሕ፡ ብምስታፍን፡ ኢደ ጥባብ ብምስራሕን ወይ ብዘረባን ይማሃሩ:: ውልቃዊ ክእለቶም ክፍትኑን ከማዕባሉን ሓጎስ ይፈጥረሎም:: መጀመርታ ህጻናት ጸወታን ትምህርትን ኣይፈላልዩዎን ኢዮም:: ኣብተን ቀዳሞት ሰለስተ ክሳብ ኣርባዕተ ናይ ትምህርቲ ዓመታት ግን ኣተሓሳስብኦምን ናይ ምምሃር ክእለቶምን እንዳተቐየረ ይኸይድ:: ምስትውዓሎም ኣብ ትሕዝቶ ናይቲ ብግዳም ዝመጽእ ትምህርቲ እንዳተመሓየሽ ይኸይድ:: ብኸምዚ ምኽንያት እቲ ቐንዲ ናይ ምምሃር መስርሕ ምስ ግዜ ናብ ዝተወሰነ ዛዕባታት ይቐየር:: ንኣብነት ኣብ ቋንቋ ኣብ ቁጽርን ኣብ ኢደጥብብን::

ኣብ መዋእለ ህጻናት ናይ ትምህርቲ ቋንቋ ብመሰረቱ ናይ ስዊዝ ጀርመን ኢዩ:: ኣድላዩ ምስ ዝኸውን፡ ኣብ ፍሉይ ኣጋጣሚታት፡ ቋንቋ ጀርመን (ሆኽዶይች) ምጥቃም ይክእል ኢዩ::

ትዕዛብትን ገምጋምን ኣብ መዋእለ ህጻናት

ተማሃሮ ንኹሎ ብዘጠቓልል መገምገሚ መስርሕ ይግምገሙ:: እቲ መሰረት እቲ ኣብ ናይ ዙሪክ መምሃሪ መደብ 21 (Zürcher Lehrplan 21) ዝተገለጸ ወይ ዝተዘርዘረ ክእለታት ኮይኑ፡ እቲ መምህር ነቲ ህጻን ደረጃ ምዕባሊኡ፡ ፍልጠቱን፡ ክእለቱን ድልየቱን ብምዕዛብ ይግምገሞ:: እዚ ትዕዛብታትን ገምጋምን፡ ንናይ ኣብ መጻኢ ዘድሊ ደገፍን ምትብባዕን ትምህርታዊ ውሳኔታትን መሰርት ኢዩ:: ከምኡውን መሰረት ንናይ ሓባር ስራሕ ምስ ዝተፈላለዩ ክኢላታትን (Heilpädagoginnen, Logopädinnen ወዘተን) ምስ ውለድን ኢዩ:: እዚ ንኹሎ ዘጠቓልል ገምጋም እቲ ህጻን ከምደ ይኸይድ ከምዘሎ ብንጹር የርኢ:: እቲ ውጽኢት ድማ ነቲ ህጻንን ንወለዱን ወይ ንሕጋውያን መዕበይቱን ይግለጸሎም:: እቲ መምህር ናይ መዋእለ ህጻናት ንወለዲ ኣብ ዓመት ክልተ ግዜ ንምይይጥ ይዕድሞም:: ወለዲ ነቲ ካልኣይ ናይ ምይይጥ ዕድመ ክገድፍዎ ይኸእሉ ኢዮም:: እንድሕር እቲ መምህር ነቲ ድልየቶም ተረዳዲኡሉ::

ድሕሪ ምደይጥ፡ ወለዲ እቲ ዘተ ከምዝተገብረ ንምርግጋጽ ኣብ ሓደ ቅጥዒ ይፍርሙ። ወለዲ ምደይጥ እንተዘይደልዮም ከማን ኣብቲ ቅጥዒ ከምኡ ኢሎም ይገልጹን ይፍርሙን። እቲ ቅጥዒ ኣብ ማህደር ይዕቀብ። ኣብ መወዳእታ ናይ መዋእለ ህጻናት ግዜ ድማ ንወለዲ ይወሃብ (ከምቲ ባጀላ ናይ መባእታ ቤት ትምህርቲ)።

ተኽእሎ ዘይምእታው ንመዋእለ ህጻናት

ሓደ ህጻን ጸገማት ምስዝህልዎን ወይ ትጽቢት ናይ ጽግማት ምስዝህሉ፡ እቲ ጸገማት ክኣ ብፍሉይ ሓገዝ ክኢላታት ናይ ትምህርቲ ዘይፍታሕ ምስዝኸውን፡ መዋእለ ህጻናት ከይጅምር ይኽእል። ኣብ እዋን ከይዲ ናይ መዋእለ ህጻናት እውን፡ ብፍሉይ ምኽንያታት ምቁራጽ ካብቲ ትምህርቲ ከጋጥም ይኽእል። ከምዚ ዓይነት ሕቶ ብወለዲ ወይ ብመማህራንን ክቐርብ ይኽእል። ወሰንቲ ግን ኣለይቲ ቤት ትምህርቲ (Schulpflege) ኢዮም። እቶም ወለዲ ንውሳኔ ኣለይቲ ቤት ትምህርቲ (Schulpflege) ምስዘይሰማምዑሉ ጥርግን ናብ ዝለዓለ ኣካል፡ መኸርቲ/ኣለይቲ ዞባ (Bezirksrat) ክቐርቡ ይኽእሉ።

ምስጋር ናብ መባእታ ቤት ትምህርቲ

መዋእለ ህጻናት ከም ግቡእ ክልተ ዓመት ኢዩ። መብዛሕትኡ ጊዜ ምሕላፍ ናብ ቀዳማይ ክፍሊ ብዘይ ጸገም ኢዩ ዝኸናወን። ምስጋር ብመሰረት ሕግን ነጥብታትን መደብ ቤት ትምህርቲ ይካየድ። እዚ እም ነጥብታት፡ መዋእለ ህጻናት ኣበየናይ መዳይ ክእለት ኣተኩሩ ከምዝሰርሕ የርኢዩ። እንተኾነ ግን፡ እቶም ህጻናት ኩሉ እቲ መዳይ ክእለታት ክኽእልዎ ወይ ከማልእዎ ኣድላዩ ማለት ኣይኮነን። ፈለማ ኣብ መወዳእታ ናይ ካልኣይ ክፍሊ ኢዩ እቲ ብተምሃሮ ክማላእ ዘለዎ ነጥብታት ትጽቢት ዝግበር።

ተማሃራይ ጸገም ናይ ምምሃር ወይ ናይ ምዕባለ ምድንጓያት ምስዝህልዎ፡ ካልኣት ፍሉይት ሓገዛት የድልይዎ እንተኾይኖም ክጻረ ይግባእ። ነዚ ወለዲ ምስ መማህራን ኮይኖም ብሓባር ይውስንዎ። እዚ ንምፍጻም ፍሉይ ናይ ዘተ መሳርሒ ኣብ ቤት ትምህርቲ ኣሎ። ዘተ ኣብ ምፍጻም ስምምዕ ምስዘይህሉ፡ መራሒ በትምህርቲ ከምኡውን ኣድላይ እንተኾይኑ ኣለይቲ ቤት ትምህርቲ (Schulpflege) ኣብቲ ዘተ ከም ዝሳተፉ ይግበር። ነቲ ፋይል ብምምርማር ድማ ኣለይቲ ቤት ትምህርቲ ውሳኔ ይህቡ። እዚ ውሳኔ ወለዲ ምስዘይሰማምዑሉ፡ ጥርግን ኣብ ዝለዓለ ኣካል፡ መኸርቲ/ኣለይቲ ዞባ (Bezirksrat) ክቐርቡ ይኽእሉ።

ብኩራት፡ ናጻ ፍቻድን ናይ ጀኬር መዓልታትን

ትምህርቲ መዋእለ ህጻናት ግዴታ ኢዩ፡ ኩሉ ሕግታት ናይ ብኩራትን ናይ ነጻ ፍቻድን ናይ ጀኬር መዓልታትን፡ ንመዋእለ ህጻናት እውን ይምልከት፡፡ ብንጹር ንምግላጽ፡ ንኣብነት ሓደ ቆልዓ ምስ ዝሓምም እሞ ኣብ ገዛ ምስዝተርፍ፡ መምህር ክሕበር ይግባእ፡፡

እንድሕር ብኩራት ኣቐዲሙ ዝፍለጥ ኮይኑ፡ ንመራሒ ቤት ትምህርቲ ንናይ ነጻ ፍቻድ ጥርግን ክቕረበሉ ኣለዎ፡፡ ናይ ነጻ ፍቻድ ንምሕታት ብቑዕ ምኽንያታት የድልዩ፡ ከም ነኣብነት፡ ፍሉይ ውልቃዊ ጉዳያት፡ ፍሉያት ሃይማኖታውያን በዓላት ወይ ዝመሓላፍ ሕማማት ናይቲ ህጻንን ኣብ ከባቢኡ ዝርከቡ ሰባትን፡ መራሒ ቤት ትምህርቲ፡ ካብ ትምህርቲ ነጻ ዝኾኑ መዓልታት ኣብ ዘፍቅደሉ እዋን፡ ውልቃዊ፡ ስድራቤታውን ትምህርትቤታውን ኩነታት ክግንዘብ ኣለዎ፡፡

ነፍስወከፍ ተምሃራይ ናይ ክልተ መዓልቲ ጀኬር መሰል ኣለዎ፡፡ እዚ ማለት ብዘይ ፍሉይ ናይ ነጻ ፍቻድ ንክልተ መዓልቲ ካብ ትምህርቲ ከብኩር ይኽእል፡፡ ወለዲ እዘን ክልተ ናይ ጀኬር መዓልታት መዓስ ከምዝውሰዱ ኣቐዲሞም ንመምህር ክሕብሩ ኣለዎም፡፡ ዘይተጠቀምካሉ ናይ ጀኬር መዓልቲ ይሓርር፡፡ ወለዲ ነዚ ዝምልከት ቅኑዕ ሓበሬታ ብዛዕባ ሕጊ ናይቲ ምምሕዳር (ገማይንደ) ብቤት ትምህርቲ ይውሃቦም፡፡

ወለዲ መሰልን ግዴታን ኣለዎም

መሰልን ግዴታን ውለዲ ብሕጊ ናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ዝተደንገገ ኢዩ፡፡ ወለዲ ኣብ እዋኑ ብዛዕባ ኣወዳድባ ትምህርቲ ውላዶም፡ ማለት ኣበየናይ ክፍሊ ተመዲቡ፡ ቦታ ትምህርቲ፡ ሰዓታት ትምህርቲ ከምኡውን ካልኣት ንጥፈታት ቤት ትምህርቲ፡ ክሕበሩ ኣለዎም፡፡ መምህር ኣብ እዋኑ ንመዋእለ ህጻናት ዝምልከት ሓበሬታ ንወለዲ ይህቦም፡፡

ፍሉይ ኩነታት ምስዝህሉ፡ ወለድን መማህራንን ሓበሬታ ክለዋወጡ ኣለዎም፡፡ እዚ ማለት፡ ንኣብነት እቲ ህጻን ጸገም ምስዝህልዎ፡ ዘይተሓሰበ ነገራት ምስዘጋጥም፡ ህጻን ኣብ ንጥፈታቱ ድኽመት ምስ ዘርኢ ወይ ካለእ ፍሉይ ነገር ምስዘጋጥም ኢዩ፡፡

ኣብ ትምህርቲ፡ ወለዲ ብውልቆም ይኹን ኣብ ናይ ሓባር ስራሕ ቤትምህርቲ ክሳተፉ መሰል ኣለዎም፡፡ እዚ ማለት ንኣብነት ኣብ ትምህርቲ ጉዕዞ ውላዶም (ምስጋር ናብ መባእዳ ቤት ትምህርቲ)፡ ፍሉይ ስጉምታትን ንኣገዝ እቲ ህጻን ኣብ (ኣብ ዝገበር ዘተን ምይይጥን) ወይ ኣብ ናይ ጉድለት ስነስርዓት ውላዶም ስጉምታትን ምስ ዝውሰደሉ እዋን ኢዩ፡፡ ምስታፍ ኣብ ናይ ወለዲ ኮሚቴን ናይ ቤት ትምህርቲ መደብን ብወለንታ ኢዩ፡፡ እዚ እም ንናይ ምስታፍ መሰላት ዝምልከቱ ሕግታት፡ ኣብ መምርሒ (ቁዋም) ናይቲ ገማይንደ ይርከቡ፡፡

ኣገልግሎት ትምህርቲ መዋእለ ህጻናት ካብ ክፍሊት ነጻ ኢዩ፡፡ እዚ ግን ኣብ ትነብረሉ ቦታ ኢዩ ዝሰርሕ፡፡ እቲ ህጻን ኣብ እዋን ቀትሪ፡ ካብ ዘነብረሉ ቦታ (ገማይንደኡ) ወጻኢ ዝውዕል እንተኾይኑ (ንኣብነት ምእላይ ብኣለይቲ ቀትሪ (Tagesfamilie) ኣድላይ እንተኾይኑ)፡ እዚ ካብ ክፍሊት ነጻ ዝኾነ መሰል፡ ኣብቲ ኢቲ ህጻን ዝውዕለሉ ገማይንደ ክሕተት ይክእል፡፡ ኣገዳሲ ምኽንያት ምስዝህሉ፡ ወለዲ ውላዶም ኣብ ካለእ ገማይንደ ንክምደብ ጥርግን ናብ ኣለይቲ ቤት ትምህርቲ (Schulpflege) ክቕርቡ ይኽእሉ፡፡ እቲ ዝምልከቶ ገማይንደ ነቲ ጥርግን መርጫሩ ውሳኔ ይወስድ፡፡ ክፍሊት ውን ክውስን ይኽእል፡፡ ነኣብነት እቲ መንገዲ ናብ ቤት ትምህርቲ ነዊሕ ወይ ሓደገኛ እንተኾይኑ'ውን፡ እቶም ዝምልከቶም ገማይንደታት ነንሕድሕዶም ስምምዕ ክገብሩሉ ይኽእሉ፡፡

ንወለድን ንኻልኣት ህጻናት ንዝኣልዩ (ሕድሪ ዝተቐበሉ) ሰባትን ዝምልከት ሕግታት ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ኣሉ፡፡ ንኣብነት ህጻናት ትምህርቶም ብግቡእ (እኹል ዕረፍቲ እንዳገበሩ፡ ብዘይ ብኩራት) ንክከታተሉ ሓላፍነት ይወስዱ፡፡ ብተወሳኺ ህጻናት ንትምህርትን ንኻልኣት ኣጋጣሚታትን (መገሻ፡ ወዘተ) ግቡእ ኣክዳድናን ግቡእ መግብን ካልኣት ኣድለይቲ ነገራትን ንክማልኡሎም ይግደዱ፡፡

መንገዲ ቤት ትምህርቲ

ህጻናት ኣብን ናብን ቤት ትምህርቲ ንምምልላስ ሓላፍነት ወለዲ ኢዩ፡፡ ብመሰረቱ፡ ድሕሪ ዝተወሰነ እዋን፡ ህጻናት ካብን ናብን ቤት ትምህርቲ ነብሶም ክኢሎም ክመላለሱ ክለምድዎ ኣለዎም፡፡ እቲ መንገዲ ኣዚዩ ነዊሕ ወይ ሓደገኛ እንተኾይኑ ግን፡ እቶም ኣለይቲ ቤት ትምህርቲ ንድሕነት ህጻን ዝገባእ ውሳኔታት ይገብሩ፡፡ ነኣብነት ብወጻኢታት ናይቲ ገማይንደ ኣስነይቲ ይገብሩሎም፡ ወይ ካልኣት ኣለይትን ሓበርትን (መራሕቲ) ይምድብሎም፡፡

ናይ ኣብ ትምህርቲ ምርካብን ናይ ምምሃርን ሰዓታት

ንኹለን ናይ ህዝቢ ቤት ትምህርትታት ዝምልከት ኣብ ቤት ትምህርቲ ትርከቡሉ ሰዓታት ኣሎ (Blockzeit):: ገማይንደታት ካብ ሰዓት 8 ክሳብ 12 ናይ ትምህርትን ካሊኦ መእለይን ቦታታት (ኣገልግሎት) ከዳልው ይግደዱ ኢዮም:: ይኹንደኣምበር ትምህርትን መእለይን ሰዓታት እንተበዝሐ 720 ደቂቕ ክፋጽር ይፍቀድ ኢዩ::

መዋእለ ህጻናት ፍሉይ ውልቃዊ ዝኾነ (ነቶም ተማሃሮን ወለድን ዝሰማማዕ) ተማሃሮ ዝቕበሉሉ ሰዓታት ኣለዎም (ካብቲ ግዴታዊ ውጥን ሰዓታት ትምህርቲ ወጻኢ ዝኾነ):: እዚ ወለንታዊ ናይ ትምህርቲ ሰዓታት ነፍስ ወከፍ ህጻን ክጥቀሙሉ ይኽእል:: ኣብዚ ፍሉይ መቐበሊ ሰዓታት (ክሳብ እቲ ግዴታዊ ውጥን ሰዓታት ትምህርቲ ዝጅምር): እቶም መማህራን: ነቲ ትምህርቲ: ነቶም መጺኦም ዘለዉ ህጻናት ብዝጥዕም መንገዲ ጌሮም የካይድዎ::

እቲ ግዴታዊ ውጥን ሰዓታት ብናይ ዙሪክ ናይ ትምህርቲ መደብ 21 (Lehrplan 21) ዝተወሰነ ኢዩ:-

- 1. ናይ መዋእለ ህጻናት ዓመት:- 20 ሰሙናዊ ናይ ትምህርቲ እዋን (ፕሮግራም): ትምህርቲ ናይ ንግሆ ብመሰረት ናይ ምህላው ሰዓታት ወይ ህጻናት ዝርከቡሉ ሰዓታት (Blockzeit)
- 2. ናይ መዋእለ ህጻናት ዓመት:- 24 ሰሙናዊ ናይ ትምህርቲ እዋን (ፕሮግራም): ትምህርቲ ናይ ንግሆ ብመሰረት ናይ ምህላው ሰዓታት ወይ ህጻናት ዝርከቡሉ ሰዓታት (Blockzeit) ከምኡውን ክልተ መዓልቲ ናይ ድሕሪ ቀትሪ

መእለይታት ህጻናት

ኣድላዩ ኣንተኾይኑ: ቤትምህርትታት ሓደ ገማይንደ: ኣብ እዋን ምሳሕ: ኣብ ድሕሪ ቀትሪ (ክሳብ ሰዓት 18) ወይ ክኣ ኣብ ንግሆ (ካብ ሰዓት 7.30) ቅድሚ ናይ ምህላው ወይ ምርካብ እዋን (Blockzeit) ዘሎ ግዜ: ርትዓዊ ናይ መእለይ ኣገልግሎት ከዳልዎ ይግደዳ ኢዮን:: እዚ ከምዚ ዓይነት ኣገልግሎት ካብቲ ናይ ምህላው ወይ ምርካብ ሰዓታት (Blockzeit) ወጻኢ ስለ ዝኾነ ካብ ክፍሊት ነጻ ኣይኮነን:: ወለዲ ሓበሬታ ብዛዕባ ዝተፈላለዩ ኣገልግሎታት ገማይንደ ካብ ኣመሓደርቲ ቤት ትምህርቲ ወይ ካብ መማህራን ክረኽቡ ይኽእሉ::